

КОВАЛЕНКО А.В.

старший викладач кафедри загальноюридичних дисциплін
Луганського державного університету внутрішніх справ
імені Е.О. Дідоренка, кандидат юридичних наук

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ В ХОДІ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ВЧИНЕНИХ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ

Однією із слідчих (розшукових) дій, провадження яких може бути доцільним в рамках розслідування злочинів, вчинених на тимчасово окупованих територіях, є слідчий експеримент, який проводиться шляхом відтворення дій, обстановки, обставин певної події, проведення необхідних дослідів чи випробувань з метою перевірки і уточнення відомостей, що мають значення для встановлення обставин кримінального правопорушення.

Істотною вимогою до проведення слідчого експерименту є відтворення умов, що максимально наближені до умов вчинення злочину. Втім, під час розслідування посягань, вчинених на тимчасово окупованих територіях, місця події для проведення слідчого експерименту є недоступними. Крім того, обставини вчинення таких злочинів практично неможливо відтворити в рамках слідчого експерименту за умови, що при цьому не створюється небезпека для життя і здоров'я осіб, які беруть у ньому участь, чи оточуючих, не принижуються їхні честь і гідність, не завдається шкода, як того вимагає ч. 4 ст. 240 КПК України.

Можливим вирішенням вказаної проблеми є застосування комп'ютерного моделювання при провадженні слідчого експерименту. Сьогодні названа методика не є регламентованою КПК України, а відтак перед науковцями постає завдання дослідити можливості її впровадження та застосування у слідчій практиці.

Слідчий експеримент на основі комп'ютерного моделювання може проводитися для перевірки показань потерпілого, свідків-очевидців злочину, підозрюваного, можливостей таких осіб сприймати інформацію або виконувати дії тощо. З цією метою за допомогою спеціаліста може бути створена тривимірна масштабна комп'ютерна модель ландшафту, або приміщення, де відбулася подія.

Як вихідну інформацію для моделювання доцільно використовувати карти, супутникові та аеро-фотознімки території, на якій вчинено злочин, плани будівель, в яких відбулася подія, фотознімки тощо. Варто зазначити, що карти, розміщені в мережі інтернет (наприклад, сервіси Google Maps, Google Earth), можуть використовуватися лише з метою орієнтування. Задля моделювання конкретного місця події слідчому, прокурору слід звернутися до відповідного

територіального підрозділу Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру, що згідно з чинним законодавством забезпечує формування та ведення бази цифрових і електронних карт та геопросторових даних із запитом про надання карт та знімків відповідної місцевості.

Оскільки картографічна діяльність на тимчасово непідконтрольних територіях не здійснюється, доцільно використовувати найактуальніші карти та знімки, створені Держгеокадастром. Достовірність створеної моделі має підтверджуватися комплексом доказів – сукупністю карт, знімків, планів, що стали підґрунтям її створення, та показань свідків, потерпілих тощо.

Особі, чиї показання або можливість сприймати інформацію потрібно перевірити, доцільно запропонувати описати свої дії на місці події з використанням створеної моделі. Модель може допомогти виявити нові дані або невідповідності в показаннях осіб, виступити чинником актуалізації забутого.

Фіксація такої слідчої (розшукової) дії може здійснюватися за загальними правилами. При цьому файл, що містить створену модель, має бути записаний на диск та доданий до протоколу слідчого експерименту в якості його невід'ємного додатка.

Для реального впровадження комп'ютерного моделювання під час проведення слідчого експерименту потрібно: 1) розробити методику створення та використання комп'ютерних моделей у кримінальному провадженні; 2) регламентувати використання таких моделей на законодавчому рівні; 3) організувати підготовку відповідних спеціалістів; 4) забезпечити матеріально-технічну базу, а саме комп'ютерну техніку, за допомогою якої будуть створюватися моделі.

На сучасному етапі такі слідчі експерименти найдоцільніше впроваджувати в процес спеціального досудового розслідування стосовно осіб, що знаходяться на тимчасово окупованій території України або в районі проведення антитерористичної операції (АТО). Та навіть без належної правової регламентації протокол слідчого експерименту, проведеного з використанням комп'ютерної моделі, може мати велике орієнтує значення в багатьох інших категоріях кримінальних проваджень.

УДК 343.13
ББК 67.99
О 72

Організаційний комітет:

Севрук Ю.Г. (голова), Шамара О.В., Туркот М.С.,
Єні О.В., Чубко В.А., Лісова Н.В., Столяр Т.В.

О 72 Особливості процесуального доказування у кримінальних провадженнях про злочини, вчинені на тимчасово окупованих територіях: матеріали II Круглого столу (3 листопада 2017 року). – Київ: Національна академія прокуратури України, 2018. – 124 с.

ISBN 978-617-7500-37-6

У збірнику матеріалів II Круглого столу «Особливості процесуального доказування у кримінальних провадженнях про злочини, вчинені на тимчасово окупованих територіях», співорганізаторами якого виступили Луганський державний університет внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка, Луганська обласна військово-цивільна державна адміністрація, Всеукраїнська асоціація кримінального права, Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса Національної академії правових наук України та Національна академія прокуратури України, вміщено виступи і тези доповідей його учасників.

Захід, що відбувся 3 листопада 2017 року за сприяння Луганської обласної військово-цивільної державної адміністрації, було організовано з метою об'єднання зусиль практичних працівників правоохоронних органів України, експертів та науковців у напрямі покращення діяльності правоохоронних органів з протидії злочинам на тимчасово окупованих територіях України.

**УДК 343.13
ББК 67.99**

Матеріали друкуються в авторській редакції з незначними коректорськими правками. Відповідальність за точність наведених фактів, цитат, цифр, прізвищ тощо несуть автори. Посади авторів зазначено на час проведення заходу.

© Генеральна прокуратура України, 2018

© Національна академія прокуратури України, 2018

© Луганський державний університет внутрішніх справ
імені Е.О. Дідоренка, 2018

© Луганська обласна військово-цивільна
державна адміністрація, 2018

© Всеукраїнська асоціація кримінального права, 2018

© Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності
імені академіка В.В. Сташиса Національної академії

ISBN 978-617-7500-37-6

правових наук України, 2018